



# Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

---

Biuro Pełnomocnika Rządu do Spraw  
Osób Niepełnosprawnych  
Zastępca Dyrektora  
Małgorzata Wójcik

BON-IV.055.2.2023.AP  
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

## Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Na podstawie art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U z 2018 r. poz. 870), po rozpatrzeniu petycji w sprawie wzmocnienia ochrony praw osób niepełnosprawnych poprzez: wprowadzenie mechanizmów kontroli jakości orzeczeń w sprawach dotyczących niepełnosprawności, utworzenie specjalistycznych jednostek w sądach i organach orzekających, które zajmą się wyłącznie sprawami osób niepełnosprawnych, zwiększenia szkoleń dla pracowników organów orzekających i sądów dotyczących praw osób niepełnosprawnych, wzięcia pod uwagę dokumentacji medycznej w postępowaniach dotyczących ustalania stopnia niepełnosprawności, nakazanie organom i instytucjom władzy publicznej zapewnienia kompleksowej i zrozumiałej informacji osobom niepełnosprawnym o ich uprawnieniach, niniejszym zawiadamiam o sposobie jej rozpatrzenia.

Zgodnie z treścią art. 6c ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 100, ze zm.) orzekanie o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności podlega nadzorowi Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych. Konsekwencją wprowadzenia instytucji nadzoru jest wykreowanie przez ustawodawcę odpowiednich podstaw prawnych dotyczących środków i procedur nadzorczych. Kryteria sprawowania nadzoru i przesłanki wydawania rozstrzygnięć nadzorczych określone zostały w art. 6c ust. 2 oraz ust. 3 powołanej na wstępie ustawy.

Zgodnie z art. 6c ust. 2 nadzór nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności polega na:

- 1) kontroli orzeczeń co do ich zgodności z zebranymi dokumentami lub z przepisami dotyczącymi orzekania o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności;
- 2) kontroli prawidłowości i jednolitości stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności;
- 3) szkoleniu członków wojewódzkich zespołów;

- 4) udzielaniu wyjaśnień w zakresie stosowania przepisów regulujących postępowanie w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności.

Jeżeli w ramach nadzoru Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych stwierdzi, że orzeczenie o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności wydane zostały w sposób niezgodny z przepisami prawa lub ze stanem faktycznym, może zwrócić się do właściwego organu o:

- 1) stwierdzenie nieważności orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności;
- 2) wznowienie postępowania w sprawie wydania orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności;
- 3) uchylenie orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności (art. 6c ust. 3).

Rozstrzygnięcia nadzorcze, jako element ustawowej instytucji nadzoru nad orzekaniem o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności pełnią jedną z najistotniejszych gwarancji przestrzegania przez organy orzekające o niepełnosprawności prawidłowości wydawanych orzeczeń w sposób zgodny zobowiązującymi przepisami prawa i stanem faktycznym.

Mając na względzie przedstawione wyjaśnienia należy stwierdzić, że postulowane w treści petycji wprowadzenie mechanizmów kontroli jakości orzeczeń, takich jak niezależne audyty lub rewizje przypadków, nie wydaje się konieczne.

Odnosząc się natomiast do utworzenia w organach orzekających o niepełnosprawności specjalistycznych jednostek, które zajmować się będą wyłącznie sprawami osób niepełnosprawnych, wskazać należy że powyższe rozwiązanie byłoby trudne do wdrożenia z tego powodu, że sprawy osób niepełnosprawnych załatwiane są przez różne organy administracji publicznej w zależności od tego, co jest przedmiotem postępowania. Organy te (np. urzędy pracy, centra pomocy społecznej) informują osoby niepełnosprawne o przysługujących im prawach oraz udzielają pomocy w załatwieniu spraw i problemów wynikających z niepełnosprawności. Wskazać również należy, że wielu wojewodów oraz starostów utworzyło w urzędach wojewódzkich i starostwach stanowisko pełnomocnika osób niepełnosprawnych, do obowiązków którego należy udzielanie pomocy osobom niepełnosprawnych, w tym również informowanie o przysługujących im ulgach i uprawnieniach.

Głównym celem szkoleń pracowników zespołów do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz członków tych zespołów jest problematyka związana z realizacją zadań orzecznich, w tym nabyciem uprawnień do orzekania o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności. W ramach szkoleń omawiane są również zagadnienia dotyczące zasad prawidłowego zachowania wobec klienta będącego osobą niepełnosprawną.

Obowiązek uwzględniania dokumentacji medycznej przy wydawaniu przez organy orzekające o niepełnosprawności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności został zawarty w treści § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2021 r. poz. 857). Zgodnie z jego treścią przy orzekaniu o stopniu niepełnosprawności osoby, która ukończyła 16 rok życia, zwanej dalej „osobą zainteresowaną”, bierze się pod uwagę:

- 1) zaświadczenie lekarskie zawierające opis stanu zdrowia, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących potwierdzone aktualnymi wynikami badań diagnostycznych, wydane przez lekarza, pod którego opieką lekarską znajduje się osoba zainteresowana, oraz inne posiadane dokumenty mogące mieć wpływ na ustalenie stopnia niepełnosprawności;

- 2) ocenę stanu zdrowia wystawioną przez lekarza - przewodniczącego składu orzekającego, zawierającą opis przebiegu choroby zasadniczej oraz wyniki dotychczasowego leczenia i rehabilitacji, opis badania przedmiotowego, rozpoznanie choroby zasadniczej i chorób współistniejących oraz rokowania odnośnie do przebiegu choroby;
- 3) wiek, płeć, wykształcenie, zawód i posiadane kwalifikacje;
- 4) możliwość całkowitego lub częściowego przywrócenia zdolności do wykonywania dotychczasowego lub innego zatrudnienia - poprzez leczenie, rehabilitację lub przekwalifikowanie zawodowe;
- 5) ograniczenia występujące w samodzielnej egzystencji i uczestnictwie w życiu społecznym;
- 6) możliwość poprawy funkcjonowania osoby zainteresowanej w samodzielnej egzystencji oraz w pełnieniu ról społecznych - poprzez leczenie, rehabilitację, zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, środki techniczne, usługi opiekuńcze lub inne działania.

Natomiast wskazanie w przedmiocie konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji stanowi, stosownie do art. 6a ust. 3 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, konstytutywny element orzeczenia o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności.

Pozytywne rozstrzygnięcie w przedmiocie tego wskazania winno zostać zawarte w orzeczeniu osoby zaliczonej do znacznego stopnia niepełnosprawności. Zgodnie bowiem z art. 4 ust. 1 wskazanej ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zgodnie z § 13 ust. 1 pkt 12, ust. 2 pkt 15 i ust. 3 pkt. 13 ww. rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności pouczenie o przysługującym odwołaniu jest elementem orzeczenia o niepełnosprawności, o stopniu niepełnosprawności oraz o wskazaniach do ulg i uprawnień. W treści pouczenia zawarta jest informacja o terminie do wniesienia odwołania oraz organie właściwym do jego rozpatrzenia (z podaniem adresu organu) oraz sposobie wniesienia odwołania. Ponadto pracownicy zespołów orzekających o niepełnosprawności obowiązani są do udzielenia szczegółowych informacji dotyczących zasad i trybu wniesienia odwołania.

Wyżej wskazane wyjaśnienia nakazują przyjąć, że dokonanie zmian zarówno w obowiązujących przepisach prawa, jak i w ich stosowaniu nie znajduje uzasadnienia.

### **Pouczenie**

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku  
Małgorzata Wójcik  
Zastępca Dyrektora  
Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych  
/-podpis elektroniczny-/

